

ORGANIZAREA EXPOZIȚIEI DE CĂRȚI ÎN FORMAT TRADIȚIONAL ȘI VIRTUAL

Ecaterina DMITRIC,
șef secție Dezvoltare în Biblioteconomie
și Știința Informării, BNRM
e-mail: dbiblio@bnrm.md

„Organizarea de expoziții ale colecțiilor proprii ale bibliotecii” cât și „organizarea expozițiilor virtuale” reprezintă servicii de bibliotecă în conformitate cu Anexa 1. din Regulamentul privind serviciile prestate de bibliotecile publice [3]. Expoziția de bibliotecă reprezintă colectarea sistematică a lucrărilor de diferite tipuri, imprimare, și alte mijloace media, combinate după principiul clar de selecție, recomandate pentru utilizatorii bibliotecii pentru revizuire și familiarizare. Prin afișarea directă a cărților reale și altor surse de informație, urmată de o divulgare imaginativă al conținutului lor, cu scopul de a atrage atenția asupra lecturii și ca utilizatorii mai ușor să găsească edițiile necesare, folosind structuri diferite, modele, mulaje de ghips de obiecte, obiectele propriu-zise sau părțile lor, caractere, logo-uri, legate de tema expoziției [5].

Tipuri de expoziții de bibliotecă

În literatura de specialitate este specificată tipologia expozițiilor, care diferă în funcție de oportunități oferite, precum și publicul cărui sunt destinate. Sistemul de clasificare a unei expoziții se fundamentează pe următoarele caracteristici definitorii:

- expoziții staționare care sunt concepute pentru vizualizare în spații locale cu echipamentul corespunzător: standuri, vitrine, sistem de suspendare și expoziții mobile – concepute pentru expunere dintr-un loc sau altul.
- clasificate după frecvență: permanentă, temporară (de la 2 săptămâni la câteva luni) și pe termen scurt (de la 1 la 10 zile).

- după componența participanților: intern (expoziția se pregătește în incinta bibliotecii folosind fondurile acesteia), interdepartamental, local, regional, interregional, național, internațional.
- după tipologia exponatelor: cărți, alte tipuri de publicații (reviste sau ziare etc.), mai multe tipuri de publicații în același timp (complexe), noi media (CD-ROM, discuri, microfilme, casete video etc.), aplicații multimedia.
- după conținut: tematic (literar, istoric, istorie locală etc.) stoc, achiziții noi, artistice, personale.
- după componența publicațiilor prezentate: o expoziție dintr-o carte, o serie, o colecție.
- în dependență de format: tradițional (exponatele sunt prezentate în spațiul expozițional folosind echipamente expoziționale), multimedia, virtuale, mixte.

Algoritmul creării unei expoziții

▪ *Alegerea temei*

Tematica constituie relevanța expoziției prin evidențierea anumitor perioade de flux, stil, probleme sociale etc.

▪ *Scopul și grupul țintă*

Scopul expoziției este stabilit în dependență de grupul-țintă cărui este destinată expoziția în conformitate cu criteriile de vârstă, sex, educație. În funcție de aceasta, tematica expoziției presupune o structură (secțiuni) diferită a expoziției, proiectarea și selecția documentelor.

▪ *Identificarea și selecția documentelor*

Acest proces presupune utilizarea catalogului și indexurile bibliografice, identificarea tuturor documentelor care se află în bibliotecă pe această temă – cărți, articole din periodice, materiale audio și video. Este recomandat să se selecteze documente care conțin informații noi și au un aspect atractiv.

▪ *Determinarea structurii expoziției*

Acest compartiment include determinarea titlului, titluri-

lor secțiunilor, selecția citatelor, ilustrațiilor, mediul subiectului. Principala cerință este ca structura să faciliteze dezvăluirea conținutului subiectului și să se concentreze pe cele mai importante aspecte. Titlul ar trebui să fie concis (4-5 cuvinte), neconvențional. Titlul poate fi un slogan, un aforism, un proverb, un vers dintr-un cântec, o poezie. Ghidați de logica, ideea expoziției, determinăm numărul de secțiuni, cărți, prezența citatelor, texte explicative. Este recomandat ca una dintre secțiuni să aibă un caracter de istorie locală.

- *Gruparea documentelor* selectate în funcție de secțiunile expoziției.

- *Decorarea expoziției*

O mare varietate de articole și accesorii pot fi folosite pentru decorarea expozițiilor:

- elemente artistice (ilustrații – portrete, postere, reproduceri, fotografii etc.);

- elemente decorative – flori, draperii, jucării, prosoape brodate etc.;

- material natural – conuri, scoici, pietre, rădăcini, ramuri etc.;

- lucrări de creație – desene, meșteșuguri, mini-compoziții;

- lucruri și obiecte care ajută la crearea unei imagini a unei persoane sau epocă – un evantai, lumânări, binoclu, mașină de scris etc.

- *Marketing și promovare*

Ca orice formă de activitate, o expoziție de bibliotecă are nevoie de publicitate, fiind în același timp o modalitate de promovarea a bibliotecii, o manifestare a identității sale. Expozițiile de bibliotecă dacă sunt interesante și atractive pentru utilizatori, cu atât activitatea bibliotecii devine mai diversificată și sporește imaginea ei în comunitate.

Suportul publicitar și informațional al unei expoziții de carte sunt materialele promoționale care transmit un mesaj publicitar. La rândul său mesajul publicitar are la bază următoarele cerințe:

- să ofere informații noi și actuale

- gradul de convingere de utilitatea expoziției promovate
- reflectă criteriile de vârstă ale publicului
- reflectă specificul expoziției

Mesajul publicitar poate fi intern (pentru utilizatorii bibliotecii) și extern (pentru potențiali utilizatori-bannere, media). Cele mai comune forme tradiționale de mesaje publicitare sunt afișele publicitare, invitațiile individuale.

Un afiș sau un anunț de expoziție este, de asemenea, un mesaj publicitar. Particularitatea acestei forme de publicitate constă în imaginile, concizia și impactul emoțional.

Un alt mijloc de distribuire a reclamelor pentru expozițiile bibliotecii, care vizează atât cititorii potențiali, cât și cei activi, este site-ul/blogul bibliotecii cât și paginile instituționale de pe rețele sociale.

- *Evaluarea eficacității expoziției de carte*

Analiza eficacității activităților expoziționale ajută la identificarea intereselor și nevoilor utilizatorilor care permite, planificarea activităților expoziționale în conformitate cu necesitățile utilizatorilor. Eficiența se măsoară prin indicatorul solicitărilor de cărți de către utilizatori care au fost expuse în cadrul expoziției. Comparând numărul de documente prezentate la expoziție, și numărul cărților împrumutate/consultate din cadrul expoziției se calculează coeficientul de eficiență al expoziției de carte.

Expoziții virtuale

O expoziție virtuală este o demonstrație publică pe Internet folosind tehnologii web de imagini virtuale ale lucrărilor tipărite și ale altor media special selectate și sistematizate, precum și resurse electronice publice recomandate utilizatorilor la distanță pentru vizualizare, familiarizare și utilizare.

Expoziția virtuală se poziționează ca o resursă de informare, multifuncțională, care oferă unei game largi de utilizatori posibilitatea de a crește eficiența căutării informațiilor, de a extinde

gama de materiale necesare (texte, grafică, audio, video etc.).

Expozițiile virtuale reprezintă colecțiile bibliotecilor care contribuie la formarea și menținerea imaginii, dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor de bibliotecă.

Avantajele unei expoziții virtuale:

- Cititorul poate vizualiza expoziția în orice moment.
- Posibilitatea de a expune mai multe documente în comparație cu o expoziție tradițională, fără a ocupa spațiul real al bibliotecii. La expoziție pot fi prezentate un număr mare de cărți; oricând le poți schimba, eliminând cele inutile și punând altele noi.

- Fiecare document poate fi însoțit de o adnotare, un rezumat, o copie a cuprinsului și/sau fragmente de text, ilustrații, istoria creației operei, o descriere a epocii, fragmente audio și video. Tehnologia computerizată face expoziția virtuală vie și dinamică.

- Documentele prezentate la expoziția virtuală nu sunt în pericol de a fi deteriorate. O expoziție pe Internet poate funcționa continuu.

- Costurile pentru realizarea expozițiilor virtuale sunt mai mici decât cele pentru organizarea unor expoziții tradiționale similare.

Sunt diverse forme de prezentare a expozițiilor virtuale (programele și platformele online pentru realizarea unei expoziții sunt indicate între paranteze):

- Prezentare (Power Point, Slide Share).
- Prezentare în diapozitive (slideshow) de coperti și scurte adnotări pentru cărți cu sonorizare (Power Point, Photopeach, Photosnack).

- Expoziție de cărți sub formă de poster interactiv (Power Point folosind hyperlink-uri, ThingLink).

- Expoziție de cărți sub forma unei hărți mentale, tehnică de vizualizare a gândirii sub forma unei hărți, în centrul căreia este indicată subiectul principal cu cuvinte cheie asociate acesteia (Word, Power Point, Mindmeister, FreemindMap, Popplet).

- Expoziție de cărți sub forma unei cărți 3D (MS Publisher, Flip Book Maker, Flip PDF, ZooBurst Calameo Photosnack Myebook.
- Expoziții pe o hartă geografică (Google Maps).
- Expoziție – tablă virtuală (Thinglink, Google Slides).
- Expoziție – poster (Canva, MS Publisher, Glogster, Thinglink, Playcast).

Abordările de organizare a expozițiilor virtuale sunt foarte diverse: de la forma tradițională, conservatoare – imaginea copertilor cărților și a adnotărilor publicațiilor, până la o călătorie animată în lumea cărților. La expozițiile de acest tip sunt plasate informații detaliate despre autori, artiști, liste de literatură, informații suplimentare de pe alte site-uri și baze de date în acces deschis.

La crearea expozițiilor virtuale se folosesc programe de design: Adobe Photoshop, FSViewer, Corel DRAW, ImageReady. Când plasați o expoziție pe un site web, blog, se folosește HTML. Scanarea copertelor, ilustrațiilor pentru recunoaștere și editarea textului se realizează în programul FineReader.

Algoritmul unei expoziții virtuale

- Elaborarea unui concept pentru o expoziție de carte electronică: selecția unui subiect, selecția documentelor, informații, materiale ilustrative, audio și video, întocmirea unei scheme expoziționale.
- Pregătirea tehnică a proiectului: fotografia sau scanarea copertelor, ilustrațiilor, căutarea imaginilor de copertă pe Internet, pregătirea materialelor text, tăierea fragmentelor audio și video, salvarea materialelor preliminare într-un dosar separat.
- Înregistrarea produsului în programul sau platforma online selectată.

Expozițiile de cărți virtuale pot fi create atât cu ajutorul pachetului Microsoft Office, cât și utilizarea instrumentelor online pentru inserarea ulterioară a codului lor HTML pe site-uri, blog-uri, ISSUU, Calameo; pe rețelele sociale: Flickr, Youtube, Slides-

hare, Picasa, Smilebox etc.

Exemple de expoziții virtuale (experiențe din Republica Moldova):

- Achiziții noi în colecția Centrului de Informare în Biblioteconomie și Științe ale Informării [online] [Citat 18.09.2021].

Disponibil:

<https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/achizitii-noi-2021-semesterul-1>

- Acordul de asociere Uniunea Europeană – Republica Moldova [online] [Citat 18.07.2021]. Disponibil:

<https://en.calameo.com/read/006257837309bc2f255f6?fbclid=IwAR0VYHcKxdtR0U6nZJ2SAQF5AREL1CHx5UmNk6o4snYPQNIK46a8OZOIq-0>

- Nicolae Dabija – o conștiință națională [online] [Citat 18.09.2021]. Disponibil: <https://m.facebook.com/filiala.maramures/posts/1216340032046514>

Expoziție -eveniment

Conceptul de expoziție este destul de larg și cuprinde diverse elemente inovatoare și interactive pentru a atrage publicul la bibliotecă.

Noțiune: Expoziția-eveniment are ca țintă o tematică de nivel internațional / național / local care vizează o problemă istorică, socio-culturală sau de alt ordin, care este actuală și prezintă interes cultural pentru dezvoltarea și valorificarea capacității societății.

Scop: Valorificarea și promovarea valorilor umane din perspectiva semnificațiilor pentru rolul și locul nostru în lume care facilitează aprofundarea subiectului abordat la provocările societății contemporane.

Obiective:

- atragerea și captarea atenției publicului
- oferirea unui eveniment memorabil cu valențe sociale, culturale și educaționale

- oferă o bază culturală care facilitează autotransformarea vieții
- sporirea impactului social

Expoziția-eveniment este o metodă interactivă prin care se produce o conexiune cu publicul față în față, accentul fiind pus pe utilizatorii bibliotecii și atragerea lor către serviciile bibliotecii. Este necesar ca designul expoziției să fie convingător care să motiveze felul de a interacționa cu publicul și în cele din urmă să aibă o influență de a conecta nevoile publicului țintă cu produsele și serviciile bibliotecii.

Unul dintre cele mai importante beneficii ale participării utilizatorilor la o expoziție reprezintă sporirea imaginii bibliotecii și resursele pe care le oferă. Expunerea la evenimentele de acest gen este o modalitate excelentă de a crește valoarea resurselor informaționale, produsele și serviciile bibliotecii și de a genera conștientizarea utilizatorilor despre impactul acestora în activitatea personală și profesională.

Pentru a capta atenția publicului, este necesar ca designul expoziției să fie centrat pe mesajul sau tematica expoziției pentru a ajunge în mod eficient în atenția utilizatorilor.

Repere organizatorice

În procesul de organizare a expoziției-eveniment planificăm evenimentul prin: identificarea unui spațiu potrivit din bibliotecă pentru plasarea expoziției; stabilim ziua, data, ora, astfel încât să ne asigurăm să nu coincidă cu alte evenimente din localitate. De asemenea stabilim scopul evenimentului, publicul-țintă căruia ne adresăm, modalitatea de prezentare a conținutului, scenariul evenimentului care implică invitați și oaspeți de onoare, resursele de care avem nevoie, promovarea evenimentului etc.

Model de prezentare:

Expoziția-eveniment „REPUBLICA MOLDOVA – 30 DE ANI DE INDEPENDENȚĂ” din cadrul Bibliotecii Naționale a

Republicii Moldova, organizată la 25 august 2021.

Expoziția are drept scop valorificarea și promovarea valorilor naționale, accentuarea importanței rolului istoric, științific, cultural al evenimentelor din anii de Renaștere Națională prin expunerea documentelor și publicațiilor seriale din acea perioadă, referitoare la activitățile literare, științifice ale înaintașilor independenței, simbolurile naționale, mișcarea de rezistență, limba română, podul de flori, primul parlament, conflictul transnistrean ș.a.

Documentele sunt expuse în 8 compartimente tematice, care oferă prilejul de a ne aminti de unde am pornit, ce am reușit și ce n-am reușit în acești 30 de ani:

- Din negura trecutului: crâmpie de amintiri reflectă rolul mișcării de rezistență și Renașterii Naționale, evoluția evenimentelor în timp, podul de flori, parlamentul independenței;

- Înaintași ai independenței Republicii Moldova include documente ce reflectă activitatea și rolul înaintașilor în evoluția evenimentelor istorice dintre anii 1988-1991; impactul activităților lor asupra societății: C. Oboroc, Gh. Ghimpu, P. Buburuz, M. Snegur, M. Druc, P. Lucinschi, T. Țopa, A. Țăranu, P. Soltan, I. Ungureanu, A. Plugaru, O. Reniță, I. Ciuntu, M. Volontir, V. Mândăcanu, N. Costin, V. Șoimaru etc.;

- Simbolurile naționale ale Republicii Moldova documente ce reflectă evoluția simbolurilor naționale: stema, drapelurile, imnul Republicii Moldova;

- Poeți ai independenței, reunește documente ce reflectă rolul poezilor basarabeni în mișcarea de Renaștere Națională: N. Dabija, Gr. Vieru, L. Lari, I. Hadârcă, D. Matcovschi, I. Vatamanu, V. Matei, I. Druță, L. Istrati, R. Verejanu, V. Beșleagă ș.a.;

- Transnistria – „Lacrima de dor a Basarabiei” reunește documente și publicații despre evenimentele istorice și politice din anul 1992, problema Transnistreană și Războiul de pe Nistru;

- Republica Moldova pe arena internațională include docu-

mente ce reflectă statutul Internațional al Independenței Republicii Moldova;

- Republica Moldova în familia europeană reflectă documente și publicații despre relațiile cu Consiliul Europei și Uniunea Europeană, procesul integrării europene a Republicii Moldova etc.;

- Ediții periodice ale Renașterii Naționale include publicații periodice din colecțiile Bibliotecii Naționale, ce reflectă evenimentele istorice, actele oficiale publicate în ziarele din acea perioadă, ecoul evenimentelor Renașterii Naționale.

Invitați de onoare:

Excelența Sa, Maia SANDU, Președintele Republicii Moldova;
Sergiu PRODAN, Ministrul Culturii al Republicii Moldova;

Nicu POPESCU, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene;

Excelența Sa, Daniel IONIȚĂ, Ambasadorul României în Republica Moldova;

Excelența Sa, Uldis MIKUTS, Ambasadorul Republicii Letonia în Republica Moldova;

Ion HADÂRCĂ, scriitor, deputat în Primul Parlament al Republicii Moldova;

Lidia Prisac, dr. în istorie;

Natalia PROCA, interpretă;

Ionel PRODAN, elev Liceul de Creativitate și Inventică “Prometeu-Prim;

Cristi ALDEA-TEODOROVICI, interpret

Referințe bibliografice

1. Expoziția-eveniment „Republica Moldova – 30 de ani de independență [online] [citată 17.04.2022]. Disponibil: <https://is.gd/10aPPe/>

2. KULIKOVSKI, Lidia. Biblioteca interactivă: 111 forme și metode de animație. Chișinău: s.n, 2021, 321 p. ISBN 978-9975-

3451-3-2.

3. Regulamentul privind serviciile prestate de bibliotecile publice [online] [citat 18.07.2021]. Disponibil:

<http://bnrm.md/files/accesDedicat/Regulamentul%20serviciilor%20prestate%20de%20bibliotecile%20publice.pdf>

4. SUMAN, Tatiana; SÎRBU, Lilia. Expoziția de publicații ca sursă de informare și promovare a reurselor informațional-biblioteconomice [online] [Citat 18.09.2021]. Disponibil: http://library.utm.md/Editat/BIBLIOTECA/Conferinte/2012/7_Tatiana SUMAN Lilia SIRBU DS.pdf

5. Tipuri, cerințe și reguli de organizare a unei expoziții virtuale 2019 [online] [citat 25.08.2021]. Disponibil: <https://echipa-hasdeu.wordpress.com/2014/05/28/tipuri-cerinte-si-reguli-de-organizare-a-unei-expozitii-virtuale/>

6. Выставочная работа в библиотеках: Методическое пособие. Санкт-Петербург, 2019 [online] [Citat 17.07.2021]. Disponibil: http://www.rba.ru/content/resources/books/doc/2019_1.pdf

7. ЗБАРОВСКАЯ, Наталия. Что такое выставочная деятельность библиотек [online] [Citat 17.07.2021]. Disponibil: <https://lib.1sept.ru/2006/13/7.htm>